

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 lipca 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 5 lipca 2018 roku odmówił R. M. prawa do emerytury. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że na dzień 1 stycznia 1999 roku wnioskodawca nie udokumentował wymaganego 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. (decyzja – k 7 pliku akt ZUS zainicjowanego wnioskiem z dnia 5.07.2018r.)

W dniu 24 sierpnia 2018 roku R. M. wniósł odwołanie od powyższej decyzji podnosząc, że w okresie od 4 kwietnia 1977 roku do 6 września 1993 roku podczas zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w K. pracował w szczególnych warunkach. Wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie mu prawa do emerytury. (odwołanie – k. 3-6)

Odpowiadając na odwołanie pismem z dnia 13 września 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację przedstawioną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. (odpowiedź na odwołanie – k. 48-49)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

R. M. urodził się w dniu (...).

W dniu 5 lipca 2018 roku wnioskodawca złożył wniosek o emeryturę. (wniosek – k. 1 – 6 pliku akt ZUS zainicjowanego wnioskiem z dnia 5.07.2018r.)

W okresie od dnia 4 kwietnia 1977 roku do dnia 7 września 1993 roku ubezpieczony był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w K. w pełnym wymiarze czasu pracy, początkowo na stanowisku pomocnika wiertacza, a od 16 września 1980 roku (po powrocie z wojska) - na stanowisku motorowego. (umowy o pracę k 37, k 45-47, opinia k 1 akt osobowych – koperta k 60, zaświadczenia o zatrudnieniu – koperta k 47, kserokopia świadectwa pracy k 35, przesłuchanie wnioskodawcy – e-protokół rozprawy – płyta CD – koperta k 72)

W okresie tego zatrudnienia wnioskodawca odbywał zasadniczą służbę wojskową, do której był powołany od 24 października 1978 roku do 18 sierpnia 1980 roku. (kserokopia książeczki wojskowej k 8, kserokopia karty powołania, k 18 przesłuchanie wnioskodawcy – e-protokół rozprawy – płyta CD – koperta k 72)

Wrócił do pracy w dniu 16 września 1980 roku. (przesłuchanie wnioskodawcy – e-protokół rozprawy – płyta CD – koperta k 72)

Podczas zatrudnienia na stanowisku pomocnika wiertacza R. M. pracował w brygadzie 3-4 osobowej i pomagał przy wierceniu otworów, z których wydobywało się siarkę. Odwierty wykonywało się na otwartej przestrzeni, niezależnie od pory roku.

Przed przystąpieniem do wykonania odwiertów brygada montowała na miejscu wiercenia urządzenia. Miejsce odwiertu zmieniało się średnio raz na pół roku.

W brygadzie był jeden wiertacz, jeden lub dwóch pomocników wiertacza i jeden motorowy. Otwory wierciło się urządzeniem (...).

Jako motorowy wnioskodawca zajmował się dokładnie tym samym, dochodziła mu tylko obsługa silnika, tzn. musiał dolać paliwa albo uzupełnić płyn w chłodnicy, zmienić olej w urządzeniu, które wierciło otwory. Olej wymieniało się raz na miesiąc, paliwo uzupełniał w czasie pracy urządzenia. Robił to bezpośrednio przy stanowisku wiercenia. Nie zajmował się naprawą urządzenia, tym zajmowali się mechanicy.

R. M. nie był nigdy delegowany do innych prac.

Nie było żadnych przestoi.

Pracownicy z brygady wnioskodawcy otrzymali świadectwa pracy w szczególnych warunkach.

(zeznania świadków Z. S., C. S., przesłuchanie wnioskodawcy – e-protokół rozprawy – płyta CD – koperta k 72)

R. M. udokumentował na dzień 1 stycznia 1999 roku ogólny staż pracy w wymiarze 25 lat. (okoliczność bezsporna)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dowodów w postaci dokumentacji osobowej ze spornego okresu zatrudnienia wnioskodawcy, dokumentów z akt ZUS oraz osobowych źródeł dowodowych w postaci przesłuchania wnioskodawcy oraz wyczerpujących zeznań świadków pracujących ze skarżącym w przedmiotowym zakładzie pracy w spornym okresie.

Świadkowie, w ocenie Sądu, wykazali się szczegółową wiedzą odnośnie zakresu prac wykonywanych przez wnioskodawcę, co korespondowało z jego twierdzeniami i dokumentacją zgromadzoną w sprawie, tworząc razem spójny obraz charakteru pracy świadczonej przez wnioskodawcę w spornym czasie.

Organ rentowy kwestionował prawo wnioskodawcy do spornego świadczenia ze względu na brak świadectwa pracy w szczególnych warunkach, jednak nadesłane dokumenty archiwalne oraz zeznania świadków pozwoliły na dokonanie własnych ustaleń w tym zakresie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych tj. z dnia 7 lipca 2017 r. (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1280) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz,
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 - wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn.

Z kolei art. 184 ust. 2 cytowanej ustawy stanowi, iż emerytura, o której mowa w ust.1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Stosownie do art. 32 ust. 1 powołanej ustawy, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Ustęp 2 tego przepisu stanowi natomiast, że dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych. Ustęp 4 cytowanego przepisu stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ustępie 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ustępie 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Przywołane przepisy dotychczasowe to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, Nr 8, poz.43 z zm.).

Stosownie do § 2 ust. 1 okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. W myśl § 2 ust. 2 okresy takiej pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według określonego wzoru, lub świadectwie pracy.

Regulacja § 2, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma jednak zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym zeznaniami świadków (por. uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. sygn. III UZP 5/85, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84). Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na okoliczność pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w szczególnych warunkach dopuścił dowód dokumentów, z zeznań świadków.

Przedmiotem sporu było ustalenie czy wnioskodawca w spornym okresie zatrudnienia wykonywał pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, co kwestionował organ rentowy z uwagi na brak świadectwa pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Z materiału dowodowego, zgromadzonego w sprawie wynika, że w okresie od dnia 4 kwietnia 1977 roku do dnia 6 września 1993 roku – podczas zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w K. ubezpieczony wykonywał pracę pomocnika wiertacza, a następnie motorowego.

Wskazać należy, że pomimo faktu, iż wnioskodawca nie przedstawił stosownego świadectwa pracy w warunkach szczególnych, to w spornym okresie wykonywał faktycznie pracę w warunkach szczególnych i legitymuje się ponad 15 letnim stażem pracy w warunkach szczególnych.

Powyższego ustalenia Sąd dokonał na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach osobowych, które zostały złożone w toku sprawy, a także na podstawie zeznań świadków, którzy pracowali razem z wnioskodawcą w spornym okresie. Świadczy Ci szczegółowo wskazali zakres obowiązków wykonywanych przez wnioskodawcę.

Zgodne były także ich zeznania co do przesłanki wykonywania pracy w warunkach szczególnym stale i pełnym wymiarze czasu pracy, gdzie ponad wszelką wątpliwość wykazane zostało, iż wnioskodawca pracował w taki sposób.

Wskazać należy, iż stanowiska pracy wnioskodawcy odpowiadają treści wykazu A do powołanego rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku, działu I (zatytułowanym „W górnictwie”) pod poz. 4 „prace wiertnicze, geofizyczne, hydrogeologiczne i geodezyjne przy poszukiwaniu surowców i wody”.

Pomocnicze znaczenie ma w tym względzie wykaz zawarty w zarządzeniu Nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 roku w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, gdzie w dziale I poz.4 w pkt 23 wskazano stanowiska wiertacza i pomocnika wiertacza.

Wskazać w tym miejscu należy, że praca wnioskodawcy na stanowisku motorowego nie różniła się w żaden sposób od pracy pomocnika wiertacza - robił bowiem nadal odwierty w brygadzie, dodatkowo tylko obsługując maszynę wierzącą – uzupełniał podczas pracy maszyny paliwo, zaś inne czynności np. wymiana oleju czy płynu w chłodnicy wykonywane były dodatkowo, sporadycznie, nie wpływając w żadnym stopniu na tok podstawowych czynności ubezpieczonego.

Uznać zatem należy, że R. M. wykonywał w spornym okresie prace w szczególnych warunkach, zaś do tego okresu zaliczyć należy także czas odbywania służby wojskowej.

Zgodnie bowiem z orzecznictwem Sądu Najwyższego okres zasadniczej służby wojskowej odbytej w czasie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zalicza się do stażu pracy wymaganego

do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych), jeżeli pracownik w ustawowym terminie zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia (por. wyrok SN z dnia 6 kwietnia 2006 r., sygn. akt III UK 5/06, OSNP 2007/7 – 8/108, M.P.Pr. (...)).

W oparciu o powyższe należy stwierdzić, że okres odbytej czynnej (zasadniczej) służby wojskowej przez pracownika zatrudnionego poprzednio w szczególnych warunkach pracy, który po zakończeniu tej służby zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia w terminie 30 dni od zakończenia służby wojskowej, traktuje się tak samo jak wykonywanie takiej pracy, a skoro okres ten podlega zaliczeniu do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy w szczególnych warunkach (art. 124 i 125 ustawy z dnia 30 stycznia 1959 r. o powszechnym obowiązku wojskowym, w zw. z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach).

R. M. wykazał zatem pracę w szczególnych warunkach w spornym okresie łącznie ponad 15 lat.

Mając powyższe na uwadze Sąd na podstawie art.477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia 1 lipca 2018 roku, tj. od pierwszego dnia miesiąca złożenia wniosku o emeryturę.